

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
ฉบับวันจันทร์ที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2560

“มังคุด”เมืองจันท์ ลุยเกษตรแปลงใหญ่

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เยี่ยมชมงานมหานครผลไม้ 2017 ติดตามความคืบหน้าการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล “เกษตรแปลงใหญ่” ถือว่าประสบความสำเร็จ พลิกวิกฤติเป็นโอกาสจากหน้ามือเป็นหลังมือ

สมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ยกตัวอย่าง มังคุด...ผลไม้แปลงใหญ่ ปกติที่ชาวสวนเคยทำเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีมังคุดเกรด A อยู่ประมาณ 22-23 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ขายได้ราคาดี แต่พอแปลงใหญ่เข้ามาก็มีระบบการจัดการดูแล ให้น้ำ บริหารจัดการมังคุดให้สุก...แก่พร้อมกัน

“เมื่อมีการคัดไปขายปรากฏว่า...พบว่า เปอร์เซ็นต์มังคุดคุณภาพเพิ่มขึ้นไปเป็น 92 เปอร์เซ็นต์เพิ่มขึ้นแบบไม่น่าเชื่อ”

การให้น้ำมีผลต่อเนื้อมังคุด ถ้าไม่สม่ำเสมอก็จะเป็นเนื้อแก้ว ไม่ได้คุณภาพ ปล่อยให้เปลี้ยลงบ้างจัดการไม่ดี มังคุดแปลงใหญ่มีการบริหารจัดการที่ดี เลือกเก็บแต่ของดีมาขาย ไม่ต้องรีบแต่เน้นคุณภาพได้ราคากว่าแน่นอน...ทุกคนก็เก็บของดีมาขาย เก็บได้คุณภาพดีพร้อมๆกัน ประเด็นต่อมาเนื่องจากว่าเราใช้ “ระบบการประมูล” ผลผลิตจากแปลง

ที่ผ่านมา...ต่างคนก็ต่างเก็บไปเร่ขายบนถนน ไม่ได้ราคา มังคุดคุณภาพดีมีน้อยก็ยิ่งถูกกดราคา แต่วันนี้...มังคุดจันทบุรีแปลงใหญ่ที่เข้ามาร่วมประมูลราคา ทุกคนเก็บรวมผลผลิตมาแล้วประมูลขายก็จะเลือกผลผลิตที่ดีมีคุณภาพเท่านั้น ผู้เข้าประมูลก็เชื่อใจเรื่องคุณภาพ ถึงวันนี้ประมูลกันมากกว่า 40 ครั้งแล้ว

“ท่านนายกรัฐมาดูแลเกษตรกรผลไม้จันทบุรี ใช้วิธีการเพิ่มปริมาณมังคุดเกรดเอได้ถึงระดับนี้ ทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพมากขึ้น ประมูลแต่ละครั้งราคาก็จะสูงกว่าข้างนอกห้าถึงสิบบาทต่อกิโลกรัม เท่าที่ผ่านมาได้ราคาในกลุ่มเพิ่มขึ้นรวมแล้วเกือบสองล้านบาท นี่คือนี่ที่เกิดกับแปลงใหญ่”

พื้นที่องค์สำคัญย้อนไปก่อนที่จะเกิดแนวทางเกษตรแปลงใหญ่ก็ต้องกล่าวถึง “ศพก.” หรือ “ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร” ที่มีส่วนหนุนนำเชื่อมโยงกัน โดย พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ รัฐมนตรีเจ้ากระทรวง เข้ามาขับเคลื่อนผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานอย่างบูรณาการจริงๆ

สมชาย ย้ำว่า ประเด็นแรกที่ต้องพูดถึง หัวใจสำคัญของ ศพก. มีสองส่วน หนึ่ง ศพก.คือจุดเริ่มต้นให้เกษตรกรได้เรียนรู้ คนไปเรียนรู้ไปหลายๆคน สิบ...ยี่สิบคน...ร้อยคน เรียนแล้วรู้แล้วก็รวมตัวกันผลิตเป็นนาแปลงใหญ่ นั่นคือแนวคิดเติมเต็มในการขยายผล นับเนื่องจากตัวอย่างที่เกิดขึ้นให้ผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

หลักคิดเข้าใจง่ายๆ เริ่มต้นจากที่เรามีศูนย์การเรียนรู้ ศพก.ก่อน ทุกคนไปเรียนรู้เหมือนเรา ไปดูรถที่โชว์รูม ทีนี้เราต้องการไม่ให้ ศพก. เป็นแค่โชว์รูม หากแต่เป็นสิ่งที่เรียนรู้มาแล้วนำไปขยายผล ไม่ใช่เรียนรู้ไปแล้วเห็นเขาทำสวยดี ดูดี น่าจะเอาไปทำได้แต่ก็ไม่ได้ ทำอย่างนี้ก็ไม่ได้ “ทุกคนไปเรียนรู้แล้ว ต้องขยายผล”

ทีนี้ หนึ่งคนไปรู้ สอง...สามคนไปเรียนรู้ แล้วไปทำสิ่งที่เหมือนกัน เดิมทีต่างคนก็ต่างไปทำ ปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านมาก็ล้มเหลว ไม่มีพลังต่อรอง ไม่มีการดำเนินการใดๆได้ หากมารวมตัวกันผลิตสินค้าเดียวกันให้เป็นแปลงใหญ่ มีเป้าหมายในการลดต้นทุนอย่างไร จะเพิ่มผลผลิตได้อย่างไรบ้าง จากที่เราเรียนรู้มา สมาชิกในกลุ่มก็จะมานั่งล้อมวงประชุมตกลงกัน สมมติว่า...ลดต้นทุนการผลิต ลดการใช้ปริมาณเมล็ดพันธุ์ ลงจาก 30 กิโลกรัมต่อไร่ เหลือแค่ 5-10 กิโลกรัมต่อไร่เท่านั้น...ลดต้นทุนลงไปครึ่งหนึ่งเข้าไปแล้วก็ทำได้ วิธีการที่จะลดได้อย่างไร ก็คือให้ใช้เมล็ดพันธุ์ดีที่มีคุณภาพ ศูนย์ข้าว กรมการข้าว หน่วยงานต่างๆก็จะมาบริการที่ ศพก.นาแปลงใหญ่ หลังจากนั้นขยับต่อไป เช่น ลดการใช้ปุ๋ยลงได้ไหม แต่ละคนทำไม่เหมือนกัน แต่เรียนรู้มาด้วยกัน ก็ตกลงกันว่าในแปลงใหญ่จะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ก่อน ตามด้วยปุ๋ยหมักแล้วก็เคมีทำให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

“พอทำแบบนี้ได้ก็นำไปสู่การลดต้นทุน ประการที่สองที่จะเกิดขึ้นแน่ๆก็คือ เมื่อได้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้อง ก็เท่ากับว่าเป็นการเพิ่มผลผลิตไปในตัวโดยอัตโนมัติ...ก็จะกลายเป็นเกษตรแปลงใหญ่ที่รวมกันผลิตอย่างมีเป้าหมายในการลดต้นทุน ในการเพิ่มผลผลิต”

ขณะเดียวกันเมื่อเรามีความรู้ สิ่งที่ต้องเรียนรู้ด้วยกันอีกข้อสำคัญก็คือ “คุณภาพ”...สินค้าของแปลงใหญ่ต้องการให้มีคุณภาพมากขึ้น ตามมาตรฐานที่วางไว้ อย่างน้อยปีแรก 30 เปอร์เซ็นต์ของสมาชิกต้องผ่านการรับรอง GAP เพื่อทำให้เกิดการพัฒนา

การดำเนินงานส่งเสริมการ “เกษตรแบบแปลงใหญ่” เป็นรูปธรรมที่เห็นผลชัดเจนสะท้อนจากการดำเนินงานที่ผ่านมาในปี 2559 เกษตรกรสามารถ “ลดต้นทุน”... ข้าว 19% พืชไร่ 22.7% ไม้ยืนต้น 14.9% ผัก...สมุนไพร 16.5% ไม้ผล 15.7% หม่อนไหม 10% กล้ายไม้ 10% ปศุสัตว์ 5.2% ประมง 8.6%

“เพิ่มผลผลิต”... ข้าว 13% พืชไร่ 27.8% ไม้ยืนต้น 18.7% ผัก...สมุนไพร 30.2% ไม้ผล 15.4% หม่อนไหม 10% กล้ายไม้ 10% ปศุสัตว์ 15.7% ประมง 8.1%

ในภาพรวมทั้งหมดนี้หากคิดเป็นมูลค่าเพิ่มจากการเพิ่มผลผลิตจะอยู่ที่ 1,505 ล้านบาท และจากการลดต้นทุนการผลิต 2,713 ล้านบาท รวมทั้งหมด 4,218 ล้านบาท ตอกย้ำความมุ่งหวัง...เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีส่วนร่วมดำเนินงานที่เป็นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ มีตลาด

รองรับภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร โดยลดต้นทุนร้อยละ 20 และเพิ่มผลผลิตร้อยละ 20

ปัจจุบันมีแปลงใหญ่ที่รับรองทั้งหมด 2,138 แปลง จากเป้าหมาย ทั้งหมด 1,512 แปลง พื้นที่ 3.09 ล้านไร่...เกษตรกร 224,698 ราย 67 ชนิดสินค้า ได้แก่ 1) ข้าว จำนวน 1,272 แปลง 2) พืชไร่ จำนวน 256 แปลง 3) ไม้ยืนต้น จำนวน 147 แปลง 4) ผัก...สมุนไพร จำนวน 97 แปลง 5) ไม้ผล จำนวน 191 แปลง 6) หม่อนไหม จำนวน 13 แปลง 7) ไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 21 แปลง 8) ปศุสัตว์ จำนวน 88 แปลง 9) ประมง จำนวน 33 แปลง และ 10) แผลงเศรษฐกิจ จำนวน 20 แปลง

ยุทธศาสตร์ต่อจากนี้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ยังเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ...สนับสนุนวิชาการ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ โดยแผนการขยายแปลงใหญ่ ภายใน 20 ปี มีแปลงใหญ่ทั้งหมด 14,500 แปลง คิดเป็นร้อยละ 60 ของพื้นที่การเกษตรของประเทศไทย

ปี 2560 เป้าหมาย 1,512 แปลง...ปี 2561 เป้าหมาย 2,000 แปลง...ปี 2562 เป้าหมาย 3,000 แปลง...ปี 2563 เป้าหมาย 5,000 แปลง และปี 2564 เป้าหมาย 7,000 แปลง

สมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ผ่าทึ่งทำว่า อนาคตเกษตรกรไทยต้องทำน้อยแต่ได้เงินมากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น...ไม่ใช่ทำแบบจารีตประเพณีที่เคยๆทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น เคยหว่านข้าว 30 ถึงก็จะหว่านเท่าเดิม ฝนมีหรือไม่มีก็หว่านรอฝนไว้ก่อน นกหนูเอาไปกินหมด...ยิ่งที่นามากยิ่งขาดทุนมาก เสียหายมาก

สิ่งที่เกิดกับ “เกษตรแปลงใหญ่” ทำน้อยแต่พิถีพิถัน ทำน้อยแต่เลือกใช้เทคโนโลยี...นวัตกรรมในการทำ มีแผนการผลิตที่ชัดเจน ทำกันอย่างใช้องค์ความรู้ในการจัดการ อยากรู้ให้เกษตรกรไทยในอนาคตเป็นธุรกิจเชิงเกษตร...คิดกำไรขาดทุน คิดแผนดำเนินการ จะขายที่ไหน ขายอะไร “เกษตรกรไทย”...หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน ต้องอยู่อย่างเขยิบ เดินหน้าอย่างมืออาชีพ ไม่ง้อพ่อค้าคนกลาง...นายทุนเงินกู้